

Yakowo

O bukulipne,

¹ Yen Yura lohimbi hânnenje tâmbâje pilâm hân âlâengen âlâengen ari mansai. Ari manmâ Yesu Kiristohâlen biwiyeñanje kepeim yâkât komolân torokatsai. Nâ Yakowo. Nâne Anita yet Kutdânenje Yesu Kiristo hoj bayitgim mansan. Yakât otmâ yeñgât nângâm ekap yu kulemgum katyiñgian.

Nenje Anita ulitgunom yan biwi yâhâp ki otnom.

²⁻⁴ Bukulipne, yeñe Kiristohâlen biwiyeñanje kepeim mansai. Yakât otmâ umatje âlâlâ kakyeñjan yâhâmu biwiyeñe ki orotok sâmap. Biwiyeñe ki orotok sâmap gârâmâ hâmbâi umatje pato âlâ kakyeñjan yâhâmu hâhiwin dondâ nângânomai yan yâkâlenâk biwiyeñanje kepeim umatje ya lâum ki lohotje otnomai. Yawu otmâ mannomai yan Anitañe yekmu ârândâj otmu manman kârikñahât pat kuyiñgiop yakât bulâne menomai. Yakât nângâm biwi hero nângâjet.

⁵⁻⁶ Yeñe girawu manjetâ Anitañe yekmu ârândâj otbuap yakât nângâm yâkâlen biwiyeñanje kepeim ulitgunomai. Ulitgunomai yanâmâ Anitañahât biwiñjan tatmap ya Wâtgât mâmâñahât Heakñe mem biwi nângân nângânyeñjan katmu nângâjetâ keterakyiñgiwuap. Otmu biwi yâhâp ki otmâ ulitgunomai yan heweweñâk nângâyîngiwiap. Yâhâ lohimbi âlâ me âlâne yu yakât biwi yâhâp kakñjan Anita ulitgunomai ya yeñgât topyeñe nângâjetâ

keterahâkgât den âlâen hâum sâmune nângâjet. Nenje waŋga mem saru kakŋambâ aremain. Ari-mainângembâ siru pato pilâmu to dondâ bâlemap. Yawu otmâ waŋga ya mem kopa kopa tuhumap. Yakât dopŋeâk lohimbi yan yu yengât biwi nângân nângânyeje hâlim milim otmap.

⁷⁻⁸ Yakât otmâ yu ya otnomaihât biwi yâhâp otmâ hâmbiŋ gumbiŋ manmai. Topyeŋe yawu tapgât Anitâ ulitgumai yan ki nângâyiŋgimap.

Munomân iri sikumnenje ki miakmâ arinom.

⁹ Bukulipne, yeŋe Kiristohâlen biwiyeŋe katbi yan Anitâŋe manman kârikŋahât pat kuyiŋgiop. Otmu yengâlen gâtŋe lohimbi nombotŋaŋe senje âlâlâhât umburuk maŋsai. Yâhâmâ hâmbâi Anitâŋe manman kârikŋahât pat yakât bulâŋe yingimu menomai yakât nângâm biwi heronje nângâjet.

¹⁰⁻¹¹ Hâmbâi munomân iri sikumnenje ki miakmâ arinom yakât den âlâen hâum sâmune nângâjet. Hahop suriŋe pilâm kuririŋ sâm kinmu ekmunne âilongo longo otmap. Yâhâ sâp ki kâlep otmuâk pek sâm hânâŋ ge tâtuk sâmap. Yakât dopŋeâk nen kerek mum tâtuk sânom. Yakât otmâ yengât gâtŋe lohimbi nombotŋaŋe iri sikumnenje orop manmai yengât yuwu sâmune nângâjet. Yeŋe Kiristohâlen biwiyeŋaŋe kepeim manjetâ lohimbi belâŋen manmaine nângâm bâleyiŋgim mem ge katyekmai. Yawu otyiŋgimai gârâmâ hâmbâi Anitâŋe manman kârikŋahât pat yakât bulâŋe yingimu menomai yakât nângâm biwi heronje nângâjet.

¹² Umatŋe âlâlâ kakyeŋjan yâhâmu Kiristohâlenâk biwiyeŋaŋe tiŋâk kepeim Anitâ hoŋ bawaŋgim

mannomai. Yawu manjetâ Anitâhe yeckmu ârândâj otmu manman kârikjan katyekmu mannomai.

Tosa otmunje bâlemap ya Anitâhâlen ki kârâm pilânom.

13-15 Lohimbi wuân me wuân ekjâlem otjetâ bâlemap yakât yuwu sâmune nângâjet. Yu me ya ekjâlemai yan yeje enqatyeneâk watmâ otnehâlâk nângâmai. Yawu nângâmai yakât kakjan otjetâ bâlemu tosa memai. Yawu otmâ manman bâlejahât pañgorjân kioñmâ yawsuâk tâtâem otmâ mannomai yamâ hiliwahonomai.

Yakât otmâ yuwu sâmune nângâjet. Anitâhe ki otmu bâlemap. Otmu nenne otmunje bâleâkgât biwinenjan ki kioñmap. Yâhâ lohimbiñe otjetâ bâlemap yamâ yejan tap. Otmu tosa otmai yakât gurâ Anitâhâlen kârâm pilânomaihât dop âlâ ki tap.

16 Yakât otmâ Anitâhâlen kârâm pilânomai yanâmâ yeje yakât nângâjetâ ki bonje otbuap.

17 Anitâ Koko salek Amboñaje senje âlâlâ himbimâñ ekmain ya kalop. Hilâmgât emetsenjañe ga takam kârikje pilâm bolañ bolañ sâm ge potok sâmap. Yâhâ omonjât emetsenje ya purik sâmu torehenjeâk tetemu ekmain. Otmu ya ari gulip otmu omoñ sahakmap. Yâhâ pitu yamâ omoñe peleñ peleñ sâm kinmu ekmain. Yâhâ emet hañ sâmu ki ekmain. Yawu gârâmâ Himbim Amboñaje yawu ki otmap. Yâkjeâmâ tat tat kârikje tatmâ gaopñak tatmâ gamap. Otmu yawsuâk tatmâ yâhâmbisâp. Otmu biwinenje mem hewewenj tuhumu âlepñeâk otmâ manne yakâlâk nângâmap.

Yakât otmâ yâkñe ki biwinenñan kioñmu otmunje bâlemap.

18 Iknahâk nine nanne baratne sâm mem heweweñ tuhunenekmu Kiristohâlen biwinenje katmunje manman âiñe ningiop. Yakât otmâ Kiristohât pat manmâ Anitâñe yu ya kalop ya yençât kunyeñje mansain.

Kiristohât den nângâm tem lâuwañginom.

19-20 Bukulipne, yuwu sâmune nângâjet. Bukulipyenje Kiristohât den kâsikum yiñginomai yan ândâp katmâ yâk yençât den nângânomai. Yâhâ yeñeâmâ den kâsikum lohimbi yiñgiñetâ ândâpyenje kârikñe otmâ ki nângânomai. Ki nângâjetâ lohotñan ekyongonomai. Yâhâ yeñe den kâlâpñe orowâk katyeknomai yan Anitâñe yen yekmu bâlewuap. Otmu lohimbi den ekyongoñetâ nângâjetâ gemu bet pilânomai ya gurâ Anitâñe yekmu bâlewuap. Yakât otmâ yeñe den kâlâpñe orowâk ki katyeknomai.

21 Emelâk yeñe Kiristohât den nângâm biwiyenjan katbi ya mem mete tuhum orotmeme bâleñe âlâlâ bet pilâm Anitâhât den lâum mannomai. Yawu manmâ yâhânomai yanâmâ yâkñe meyekmâ manman kârikñan katyekmu manmâ yâhâmbisâi.

22 Kiristohât den lâum hoñ bawañgiñet. Yâhâ den ya in nângâmai yan “Anitâñe nenekmu ârândâñ oap,” sâm biwiyenje pâlâmñe otmu manjetâ dondâ bâlemap. Yawu nângâm manmaiñe kâirahom hili-wahonomai. Lohimbi yawuya yençât topyeñje nângâjetâ keterahâkgât den âlâen hâum sâmune nângâjet.

23 Lohimbiŋe duŋguân eŋakmâ somotyeŋe hâluhuakmai.

24 Yawu gârâmâ duŋguân ki eŋakmai yan kundenyenahât towatŋe nâŋgâhetâ ki keterakyiŋimap.

25 Yakât dopneâk lohimbi nombotŋaŋe Kiristohât den nâŋgâm yan ki biwiyenjan katmâ lâumai. Yawu otmai yan den ya in yawu nelâm yongomap. Yâhâ yeŋe yawu ki otnomai. Kiristohât den yamâ bulâŋe. Yakât torehenŋe âlâ ki tâpihahomap. Ya nâŋgâm lâum manmâ bâleŋahât paŋgoŋân ki kioŋmain. Yakât otmâ yeŋe den ya tiŋâk lâum manmâ yâhânomai yan Anitâŋe yekmu ârândâŋ otmu biwi hero nâŋgânomai.

26 Den âlâ torokatmâ yuwu sâmune nâŋgâjet. Lohimbi nombotŋaŋe mitihât orotmemeâk watmunŋe Anitâŋe nenekmu ârândâŋ otbuap yawu nâŋgâmai. Yawu nâŋgâm den ihilâk mahilâk sâmai yakât Anitâŋe mitihât orotmeme watmai yakât nâŋgâmu tâŋât otmap. Lohimbi yawu nâŋgâmaiŋe kâirahom otmâ hilipgumai.

27 Yeŋe Awoŋnenŋe Anitâ yâkât tem lâuwaŋgim yuwu otmâ manŋetâ yekmu ârândâŋ otbuap. Lohimbi kambut mansai me nimnaom âwâ mâmâlipyeŋe mum pilâyekjetâ mandu mansai ya yeŋgât tepyeŋe nâŋgâm tânyongonomai. Yawu otmâ orotmeme bâleŋe bet pilâm biwiyeŋe galemahom mannomai yan Anitâŋe yekmu ârândâŋ otbuap.

2

Buku âlâhât nâŋgâmunŋe yahatmu âlâhât ki nâŋgâmunŋe gewuap.

1 **Bukulipne**, den âlâ yuwu sâmune nângâjet. Kutdânenje Yesu Kiristo Anitâ orop dopyetje konohâk. Yakât otmâ yâkât nângâjetâ yahatmu yâkâlen biwiyejane kepeim mansai. Yawu manmâ lok kut patyenjahâlâk ki nângânomai.

2-3 Yeje Anitâ yet Kiristo mepaeyelekmâ kiki meyitgimai yan lok pupnje âlâ, hâk katipnje me pet âilonjo hanagalakmâ takamu ekjetâ yahatmu “lok takap yuâmâ iri sikumje orop” yawu nângâmai. Yawu nângâm “lohimbi senyenjan ewanâk tat,” sâm katjetâ tatmap. Yâhâ lok pupnje âlâ, hâk katipnje me pet tok sâsâne hanagalakmâ takamu ekjetâ gemu “lok takap yuâmâ lok innje, umburuk mansap,” yawu nângâmai. Yawu nângâm “ginjehen tat,” sâm katjetâ tatmap.

4 Yawu otyingimai yan lokgât nângân nângân bâleje watmâ lok kâsipyongom Kutdânenje Kiristohât den longâemai.

5 Lohimbi girawuyaje Kiristohâlen biwiyejane tiñâk kepeim manmai ya yengât nângâm Anitâne manman kârikjahât pat kuyingimu tap? Yakât yuwu sâmune nângâjet. Lohimbi belângen manmaiñe lohimbi innje me umburuk manmai ya yengât nângâyiñgijetâ gemap. Lohimbi innje yawuyaje Kiristohâlen biwiyejane tiñâk kepeim manjetâ ya yengât nângâm Anitâne manman kârikjahât pat kuyingimu mansai.

6-7 Yawu gârâmâ yeje lohimbi yawuya yekjetâ gemu ginjehen katyekjetâ tatmâ miti nângâmai. Yâhâ lohimbi iri sikumyeje oropnje Kutdâyeje Yesu Kiristohât nângâjetâ gemu sâm bâlewañgim mansai. Yawu manmâ yan yen meyekmâ den âiân

katyekmâ senje âlâlâ meyiñgimai. Yawu gârâmâ yeñe lok iri sikumyeñe orop ya eweyiñgim lohimbi senyeñan katyekjetâ miti nâñgâmai. Yawu otmai yakât nâñgâmune ki ârândâñ otmap.

8 Anitâñe girem den âlâ Mose ekumu kulemguop ya yuwu tap.

“Nenjahât nâñgâmunnje yahatmap yawsuâk buku nombotñe yeñgât nâñgâyîñgimunnje yahatbuap.” Yawu tap.

Den ya lâum lohimbi hârok yeñgât nâñgâyîñgiñetâ yahatmu ewe katyekjetâ ârândâñ otbuap.

9 Yâhâ lohimbi kut patyeñahâlâk nâñgâmai yan girem den yan yu longâem tosa memai.

10 Lohimbi âlâ me âlâñe girem den âlâ longâemai yamâ Anitâñe yekmu girem den hârohâk longâemai yawsu otmap.

11 Yakât topñe nâñgâjetâ keterahâkgât yuwu sâmune nâñgâjet. Anitâ iñjak girem den âlâlâ hârok Mose ekumu kulemguop. Girem den âlâ yuwu sâm ekuop.

“Lok âlâ me âlâñe bukulipyenye yeñgât imbilipyeñe ki yekmâ otnomai.”

Otmu âlâmâ yuwu sâop.

“Lohimbi âlâ me âlâñe lok âlâ me imbi âlâ kuñetâ mumbuap yâhâmâ papatolipyeñanje meyekmâ den âiân katyekjetâ tosa pato menomai.” Yawu sâop.

Anitâ iñjak girem den âlâlâ hârok Mose ekuop. Yakât otmâ lohimbi âlâ me âlâñe lok me imbilipyeñe yeñgât betyeñehen ki kionmâ tosa ki miain sâmai. Yamâ benje buku âlâ kuñetâ mumbuap

yan Anitâŋe yekmu girem den hârohâk loŋgâem tosa memai yawu otbuap.

12-13 Lohimbi âlâ me âlâŋe mem bâleyekjetâ yakât matŋe yene kâpekyiŋgimai. Yawu gârâmâ yene otŋetâ bâlemap yakât matŋe Anitâŋe gurâ yinjimu menomai. Yâhâ yene lok nombotŋe yenŋât tosa pilâyîŋgimai otmuâmâ Anitâŋe gurâ yen umam sâyîŋgim tosa pilâyîŋgiwuap. Yakât otmâ yene Kiristohât den tiŋâk lâum manmâ bukulipyenê yenŋât ki nâŋgâjetâ gewuap. Yawu otnomai yanâmâ Anitâŋe yekmu ârândâŋ otmu tosa pilâyîŋgiwuap.

Nenje Kiristo hoŋ bawaŋginom yan hâkŋjak hâkŋjak ki hoŋ bawaŋginom.

14 Bukulipne, yuwu sâmune nâŋgâjet. Lohimbi âlâ me âlâŋe Kiristohâlen biwinenŋaję kepeim manmain sâmai yamâ ki tem lâuwaŋgim bukulipyenê tânyongomai. Lohimbiŋe den yawu sâmai yamâ perâk sâmai. Otmu Anitâŋe biwiyeŋe ekmu bonŋe bia otmu ki meyekbuap.

15-16 Yakât topŋe nâŋgâjetâ keterahâkgât den âlâen hâum sâmune nâŋgâjet. Bukulipyenê âlâ me âlâŋe kapi pilâm mâtâp kâlepñehen arine sâm sot barahâk gejetâ yeknomai. Gejetâ yekmâ “O, gâmâlâk kilik milik ariwion” sâmâmâ mâtâpgât natik ki tânyongonomai yanâmâ bukulipyenŋe nâŋgâm bâleyiŋgim wawi sânomai.

17 Yakât dopŋeâk Anitâŋe gurâ biwiyeŋe ekmu ki ârândâŋ otmu “Kiristohâlen biwiyeŋaję imbiâk kepeim mansai” yawu sâwuap.

18 Yawu gârâmâ lohimbi nombotŋaję yuwu sâmai. “Lohimbi nombotŋe Kiristohâlen

biwiyeñanje kepeimainje bukulipyenje ki tânyongomai. Yâhâ lohimbi nombotje âlâñeâmâ bukulipyenje tânyongomai.”

Yawu sâmai yakât nâje yuwu sâmune nângâjet. Nenje lohimbi yeñgât biwiyeñe ki ekmain. Lohimbi nombotjañe “Kiristohâlen biwinenñanje kepeim manmain,” sâmai. Yamâ benje bukulipyenje ki tânyongomai. Lohimbi yawuya yeñgât biwiyeñe Kiristohâlen kinsap me bia yakât ki nângâmain. Yawu gârâmâ nâje “Kiristohâlen biwinanje kepeim mansan,” sâman. Yawu sâman yakât bulâje lohimbi tânyongom manman yan tetemu ekmai.

¹⁹ Yâhâ lohimbi nombotjañe yuwu sâmai. “Anitâ bulâjanâk tatmap,” sâjetâ nângâmunne bulâje otmap. Sâmai yamâ ki sâm tâpikgumai. Den yamâ bulâje. Yawu gârâmâ senduk banearâ, me emet amboñe, me susun, me weke bâlenjanje gurâ den ya yawuâk nângâjetâ bulâje otmap. Yamâ yâhâmâ Anitâje hilipyongowuap yakât nângâm gorâ kakjan manmai.

²⁰ Lohimbi âlâ me âlâje “Kiristohâlen biwinenñanje kepeim mansain,” sâmai. Yamâ benje bukulipyenje ki tânyongomai. Lohimbi yawuyanje nângâm hilipgumai. Otmu Anitâje manman kârikjan ki katyekbuap. Yakât topje nângâjetâ keterahâkgât tâmbânenje Awarahamje olop yan hâum sâmune nângâjet.

²¹ Awarahamje wuân olop ya Anitâje ekmu ârândâj olop yamâ yuwu. Anitâje hotom unihî sâm Awaraham ekumu yâkât den lâum kât dawangum alata tuhuop. Alata tuhum nannje, kutnje Isaka, mem yakât kakjan katmâ hilipguwe

sâm olop. Hilipguwe sâm otmu yan Anitâje kuwaŋgiop.

22 Awarahamje Anitâhât den inâk ki nâŋgâop. Yâknej yâkât den lâum nanje hilipguwe sâm olop yan Anitâhâlen biwiŋaje kepeim manmap yakât bulâje teteop. Yawu nâŋgâmain.

23 Awarahamje Anitâhât denne lâum nanje hilipguwe sâm olop yan Anitâje biwiŋe ekmu ârândâj otmu kuwaŋgimu pilâop. Yawu olop yan Moseñe den âlâ kulemguop yakât bulâje teteop. Den yamâ yuwu tap.

“Anitâje pat sâm kuwaŋgiop ya Awarahamje nâŋgâm yâkâlen biwi nâŋgân nâŋgânŋaje kepeim biwi yâhâp ki otmâ manop. Yawu otmâ manmu Anitâje biwiŋe ekmu ârândâj olop.” Yawu tap.

Anitâje biwiŋe ekmu ârândâj otmu buku ot-baŋgiop.

24 Awarahamje olop yakât topje yuwu nâŋgânom. Lohimbi âlâ me âlâje Kiristohâlen biwiyeŋe katmai yamâ tem ki lâuwaŋgimai ya yenŋât Anitâje nâŋgâmu ki ârândâj otmap. Yâhâ lohimbi âlâ me âlâje Kiristohâlen biwiyeŋaje kepeim tem lâuwaŋgimai ya yenŋârâmâ Anitâje nâŋgâmu ârândâj otmap.

25 Imbi kondarâ âlâ, kutje Lahap sâm, yâkâlen hâum sâmune nâŋgâjet. Emelâk embâŋâan Isirae yenŋât lok kunyeŋaje lok yâhâp hoŋ hâŋgânyotgomu ari kasalipyenje yenŋât kapiâñ yâhâm imbi ya mem teteowot. Mem tetem den mem ariowot ya ekumutâ nâŋgâmu bulâje otmu kapi ambolipŋaje yotgomai sâm mem

mesanĝutyelehop. Otmu sâp âlâen mâtâp âlâ tiripyotgomu kapi ambolipne kewewetyekmâ âwurem ariowot. Yawu olop yakât Anitâje nângâwaŋgimu ârândâŋ olop.

²⁶ Den sâm aran yukât topne nângâjetâ keterahâkgât den âlâen hâum sâmune nângâjet. Bukunenne âlâ bâlewuap ya ekmâ “Emelâk umutne gahaeakmâ arap,” sâm isem we bâle nângâmain. Yakât dopneâk bukulipnenjaŋe “Kiristohâlen biwinenjaŋe kepeim mansain,” sâmai yamâ tem ki lâuwaŋgim bukulipyene tânyongomai ya yekmâ yâk yengât “lohimbi perâkne” sâmain.

3

Launenje galemgum heŋgeŋgum mannom.

¹⁻² Bukulipne, den âlâ yuwu sâmune nângâjet. Anitâje bawapi nengât biwinenne mem hewewenj tuhumu Anitâ yet Kiristo yetgât den lohimbi kâsikum yiŋgimain yan âi umatne memain. Yamâ âi tâŋjât bia. Yakât otmâ âi ya biwinenjaŋe mem den ya tâŋj tâŋjâk kâsikum yiŋgimain, me den ya kaknejâk kaknejâk kâsikum yiŋgimain yakât matne yamâ sâp patoen Anitâje dopnenjaŋ kâpekningiwuap. Yawu gârâmâ nen kerekne Kiristohât nep mem tâpikgumunje yakât bulâŋe ki tetem heŋgeŋgumap. Yakât otmâ Anitâje matne umatne ningimap sâm yeŋe Kiristohât den lohimbi kâsikum yiŋginomaihâlâk ki nângânomai.

Otmu den âlâ torokatmâ sâmune nângâjet. Lohimbi nombotjaŋe bukulipyene sâm bâleyiŋgimai, me den bâleŋe hâiyekmai, me biwiyeŋambâ nângân nângâŋ topne topne tetemu den ihilâk mahilâk

sâmai. Yawu gârâmâ lohimbi âlâ me âlâne lauyenje galemgum orotmeme bâleñe yawuya ki otmai yanjeâmâ biwi nângân nângânyenje galemahom heñgeñgum manmai.

3 Yakât nângâjetâ keterahâkgât yuwu sâmune nângâjet. Beâsi yamâ tâkñe lauñe sâhâmunjenje tatmap. Gârâmâ wosapâ me wosapâ arine nângâmain yamâ tâk mem dâimunjenje yaken arimap.

4 Aiop, wañga mem saru kakñan arimain yan hâum sâmune nângâjet. Wañga yamâ pato nadoroñe. Yawu gârâmâ wañga bâtñe, kutñe sitia sâm, yamâ tipiñe âlâ. Otmu wañga ya amboñanje wosapâ me wosapâ ariâk nângâmap yamâ bâtñanje mem purik gurik tuhumu yaken arimap.

5 Yakât topñe yuwu sâmune nângâjet. Launenjenje yamâ tipiñe âlâ. Yawu gârâmâ nenne launenñambâ den bâleñe sâm bukulipnenjenje ekyongomunjenje nângâjetâ tepyenje kâlâp semu umatñe âlâlâ tetemap yakât dop kum sâmune nângâjet. Emet pato kinmu soñgae hâlâlân sâmap yan kâlâp tuhum katmunjenje soñgae ya sem arimap.

6 Yakât dopñeâk Manman Bâleñahât Amboñanje biwinenjan kioñmap. Biwinenjan kioñmu nângân nângân bâleñe âlâlâ tetemu ya lohimbi ekyongomunjenje nângâjetâ manmanyenje bâlem heñgeñgumap.

7 Anitâne soñgo bau, me nái seloñ kalop yapâ gâtñe âlâlâ mem lohotñe tuhuyeknomgât dop tap.

8 Yawu gârâmâ nenne launenjenje galemgum heñgeñgunomgât dop âlâ ki tap. Hâmewuk me soronj hambeñanje lohimbi in yawu yiñgimu

mumai yakât dopñeâk nenje den bâleñe sâm bukulipnenje hâiyekmunje tepeyene bâlemap.

9 Anitâje ikje nângân nângân watmâ lohimbi tuhuyelehop. Yakât otmâ nenje den heroje sâm awoñnenje Anitâ mepaemain. Otmu launenje yapâek den bâleñe sâm bukulipnenje hâiyekmain.

10 Anitâ den heroje sâm mepaemain. Otmu bukulipnenje den bâleñe hâiyekmain. Yakât nângâmune ki ârândâñ otmâp.

11 Yakât otmâ dop kum sâmune nângâñjet. To senje hindakmap yapâ uwurup ki takamap.

12 Yâhâ kiatje manam ki otmap. Otmu manamje kiat ki otmap. Giñ gârârâñje ham ki otmap. Otmu hamje giñ gârârâñje ki otmap. Yâhâ saruâmbâto ki osom nemain. Yamâ topyetje iknjâk iknjâk tap. Denân hâum sâm aran yukât topñeâmâ yuwu. Nenje den âlepñeâk alahunom. Bukulipnenje orop ki sâm bâleñginom.

Anitâje ikje nângân nângân mem biwinenjan kalâkgât ulitgunom.

13-18 Lohimbi nombotñañe Anitâje ikje nângân nângân mem biwiyeñan kalâkgât ki nângâmai. Yâknejâmâ senduk banearâ me weke bâleñe ya yeñgâlen kândiwahoñetâ nângân nângânyene teteyingimap. Yawu otmâ bukulipyenje yeñgât nângâñjetâ gemu yeñjahât nângâñjetâ yahatmu hâkyeñe mepaemain. Hâkyeñe mepaem lohimbi yeñgât kunlipyenje manmâ den perâkje ekyongomai. Yawu otmâ manmanyenje mem bâleñgin hioñakmai. Lohimbi bâleñe yeñgât topyeñe yawu tap.

Yâhâ lohimbi nombotje âlâneâmâ Anitâ ulitgujetâ iknej nângân nângân mem biwiyejan katmu nângân nângân âilongo teteyiñgimu târârâhâk manmai. Yawu manmâ yeñahât nângâjetâ gemu bukulipyenje yuwu otyiñgiñetâ yekñetâ ârândâj otmap. Biwi yâhâp ki otmai. Yawu manmâ Kiristohât den tâj tâjâk lohimbi kâsikum yingimai. Kâsikum yingimai yan bukulipyenje den âlâhât âiyongonjetâ nângâm hengenjum matnej kâpekyiñgimai. Yawu orangim den kakñan ki sahañgim hionjakmai. Lohimbi yawuyañe bukulipyenje yeñgât manmanyenje ekmâ hengenjum mem heweweñ tuhuyekmâ buku otyiñgimai. Yawu otyiñgiñetâ manmanyenje kelihakmu manman âlepñahât bulâñe âlâlâ teteyiñgimu lohotñan manjetâ Anitâje yekmu ârândâj otmap.

4

Anitâ Ambonenñahât amutgen manmâ tem lâuwanjginom.

1-2 Yeñeâmâ biwiyeje ki sânduk sâmu manmai. Yawu otmâ yeñahât nângâjetâ yahatmu biwiyeñambâ nângân nângân bâleñe topñe topñe temetu heroje kakñan manne sâm otmai. Yawu otmâ senje âlâlâ ekñâlem bukulipyenje orop pawarak guwarak otmâ hionjakmai. Otmu lohimbi nombotje bukulipyenje orop nângâm bâleañgim ahomai. Yakât Anitâje biwi sânduhân katnenekmu mannehât nângâm ki ulitgumai. Yanjak benje umatnej kakñan manmai.

3 Otmu Anitâje senje âlâlâ âlepnejâk ningimu heroje kakjan manne sâm dewaemai. Yawu otjetâ biwiyeje ekmu bâlemu ki nângâyiñgimap.

4 Yeje topyenjahât nângâjetâ keterakyiñgiâkgât den âlâen hâum sâmune nângâjet. Imbi âlâ me âlâje loklipyeje yengât betyeñehen kioñmâ kâwâ konda otmai yakât dopnejâk yeje Anitâhât betyehen kioñmâ senje âlâlâhâlen biwiyeje katjetâ kinmap. Yeje senje âlâlâ eknâlemai yan lohimbi belângen manmai yengâlen torokatmâ otmâ hilipgum Anitâ betgumai. Anitâ betgum mannomai otmuâmâ yâkje gurâ yawuâk betyongowuap. Emelâk Anitâhât poropetelipñanje den kulemguwi yakât topje nângâmbâiâ.

5 Den yakât topnejâmâ yuwu tap. Anitâje lohimbi yâhâp tuhuyelekmâ umut biwyetñe katyitgiop. Yakât otmâ yâkâlen biwyetñanje kepeiyetgât nângâop. Otmu nenje gurâ yawuâk yâkâlenâk biwinenñanje kepeim mannomgât nângâmap.

6 Otmu biwinenje gemu betgumaingât mem heweweñ tuhunenekmâ tihitnenje otmap. Den yan yuñe emelâk lok âlâje Anitâhât den âlâ kulemguop ya miap. Den yamâ yuwu tap.

“Lohimbi âlâ me âlâje yenjahât nângâjetâ yahatmap yamâ Anitâje nângâyiñgimu gemu mem ge katyekmap. Yâhâ lohimbi âlâ me âlâje yenjahât nângâjetâ gemu huruj huruj manmai yamâ mem heweweñ tuhuyekmâ tihiyene otmap.” Den yamu tap.

7 Yakât otmâ Anitâ Ambonenjahât amutgen manmâ tem lâuwañginomai. Yawu otmâ manjetâ Manman Bâleñjahât Amboñe, Satanje mem ge

katyekbe sâm otbuap yan Kiristohât wâtnjan kinjetâ pilâyekmâ ariwuap.

⁸⁻⁹ Yawu otmâ orotmemeyene bâleje otmâ oj girin manmâ gai yakât nângâjetâ bâlemu bunewâk bet pilânomai. Yawu otmâ yâkâlen biwiyeje katjetâ tosayerje pilâyiñgim biwiyeje mem salek tuhuyiñgimu mannomaihât Anitâ ulitgunomai. Yawu ulitgujetâ nângâyiñgiwuap.

¹⁰ Yawu otmâ yenjahât nângâjetâ gemu yâkât amutgen karakmâ manjetâ nângâyiñgimu yahatmu manman kâriknjahât pat kuyiñgiwuap.

¹¹⁻¹² Otmu Anitâje girem den âlâ Mose yuwu ekumu kulemguop. “Nenje bukulipnenje yengât nângâmunje yahatbuap.” Yawu kulemguop. Otmu lohimbi nombotjañe bukulipyenje yengât nângâjetâ gemap yan girem den yakât nângâjetâ tâjât otmu longâem mem ge katmai. Yawu gârâmâ girem den yakât amboje yamâ Anitâ konok. Sâp patoen iknjak lohimbi kerek nengât biwinenje ekmâ sâm hâreningiwuap. Yawu otmâ nombotje iknjaj mem katnenekbuap, otmu nombotje âlâlâ mem ketetyekmu hiliwahonomai. Yakât otmâ yenjahât ki nângâjetâ yahatmu bukulipyenje yengât nângâjetâ gemu sâm bâleyiñginomai.

Nenjahâk yuwu yawu otnomgât dop ki tap.

¹³ Yenjahât nângâjetâ yahatmap yakât yuwu sâmune nângâjet. Yengâlen gâtje lohimbi nombotjañe bukulipyenje orop den yuwu mon hikunomai. “Hândâhân kapi patoen ari nep menom. Nep mem manmâ tewetsenje ya mem katmunje pato otmu hombaç kaknjan miakmâ âwurem takanom.”

14 Den yawu sâm hikunomai yamâ hândâhân wuân me wuân teteyiŋgiwuap yakât topŋe ki naŋgai. Manmanyenjahât topŋe nâŋgâjetâ keterahâkgât elem memap yan hâum sâmune nâŋgâjet. Omoŋânâk elem mem pumŋe lauŋe me hem turembe ya kurihimap. Otmu sikop tipiŋe kumu yanâmâ elem ya getek hâreakmâ biatmap. Yakât dopŋeâk nenâmâ sâp tâlâwâk manmâ mumain.

15 Yakât otmâ yeŋahâk “hândâhân yu me ya otnom,” sâm den ki hikunomai. Yâhâ “Anitâŋe nâŋgâningimu yu me ya otnom.” sâŋjetâ ârândâŋ otbuap.

16 Yawu gârâmâ sâp yiwereŋe yuâmâ yeŋahât nâŋgâjetâ yahatmu, “Nenŋahâk yu me ya otnomgât dop tap,” sâŋjetâ dondâ bâlemap.

17 Yakât yuwu sâmune nâŋgâjet. Lohimbi nombotŋe wuân me wuân otnetâ Anitâŋe yekmu ârândâŋ otbuapgât topŋe nâŋgâm hergeŋgumai. Lohimbi yawuyaŋe Anitâhât topŋe naŋgain sâm yeŋe eŋgatyenjeâk watmâ yu me ya otmai yanâmâ tosa pato memai.

5

Lohimbi iri sikumyeŋe orop yengât den pat

1 Lohimbi nombotŋe iri sikumyeŋe oropŋe wawi otmâ nep loklipyeŋe ki tânyongoŋetâ umatŋe kakŋjan manmai. Yawu otmai yakât Anitâŋe matŋe mem purik pilâyiŋgiwuap. Yakât yuwu sâmune nâŋgâjet.

2 Sâp yiwereŋe yu hâk sânduhâŋ manmâ gain yuwuâk torokatmâ manmâ yâhânom nâŋgâm yeŋe senŋe âlâlâ pato hâwurum katŋetâ tatmap.

Katjetâ tatmu yapâ âlâ ki mem lohimbi nembe kalem otyingimai. Yawu gârâmâ yeje senje âlâlâ hâwurum katjetâ tatmap yakât torehenje selorje hârem dela dela tuhumu tap. Otmu kalamân gâtje ya tâtuk sâm kuñ korok arimap.

3 Otmu tewetsenje nanje yamâ heleñgum towatje ki teteap. Yawu misihejetâ tatmâ bâleap. Yakât matje Anitâje nângâmu umatje âlâlâ kakyejan yâhâwuap yan senje âlâlâyeje, hâlije bia, ya ekmâ topyejahât nângâjetâ keterakyiñgimu isem tep bâle nângânomai. Otmu sâp yiwerene yuâmâ wawi otmâ manmai yakât matje Anitâje kâlâwân katyekmu hâhiwin nângâmbisâi.

4 Topje yuwuhât matje umatje yiñgimu menomai. Nep loklipyeñanje hâhiwin kakjan âi tuhuiñgimai yamâ yeje hâmeje alityiñgimai. Hâmeje yawu alityiñgiñetâ den guhuñmâ sâm bâleyiñgiñetâ Anitâ yahat yahatje, Wâtgât Amboñahe, denyeje nângâm tepje nângâyiñgimap.

5-6 Otmu yeje lohimbi inje mansai ya yengât senje âlâlâyeje meyinjine sâm hakyejan sâm den âiân katyekmai. Den âiân katyekmai yan lohotjan kinjetâ sâm hâreyiñgim yanjak pâi emetjan katyekjetâ tatmai. Otmu nombotje yongojetâ mumai. Yawu otyingim yejeâmâ heroje maroje otmâ hun sambe kakjan manmai. Yawu manmai yakât Anitâje wuân matje yiñgimu menomai yakât nângâjetâ keterahâkgât den âlâen hâum yuwu sâmune nângâjet. Nenje bulimakao mem peke kâlehen katmunje tatmu galemgum manmain. Galemgum manmunje pato otmu gâinom

sâm yakât mambotmain. Mambotmâ sâpñanâk kum gâimain. Yakât dopñeâk Anitâne biwiyeñe ekmâ matñe yinjiguapgât sâpñe kalop. Sâp ya ekmu ârândâñ otmu matñe umatñe yinjimu menomai.

Mem âlâlâ tuhunenekjetâ biwinenje ki orotok sâmap.

⁷ Bukulipne, yeñe yuwu otmâ mannomaihât nañgan. Lohimbi iri sikumyeñe oropñe yen mem ge katyekjetâ mansai. Yawu gârâmâ yeñe Kutdânenje âwurem ge meyekbuap yakât nângâm mambotbañgim biwiyeñe ki orotok sâwuap. Yawu mannomaihât nângâm den âlâen hâum sâmune nângâñet. Nep amboñanje nep tuhum kâmetmap. Nep tuhum kâmetmu bulâñe tetewuap yakât nângâm buruñ tetem yahatsap ya pitimap.

⁸ Yakât dopñeâk Kutdânenje âwurem ge meyekbuapgât sâp ya utâpguap. Yakât nângâm biwiyeñe ki orotok sâmu mannomai. Yawu otmâ getek gewuap sâm biwiyeñe mem mannomai.

⁹ Yeñe umatñe kakñan mansai. Yawu gârâmâ Anitâne matñe ningimap sâm ki sâm bâleañginomai. Yâhâ sâm bâleañginomai otmuâmâ yakât matñe Anitâne in yawu yinjiguap.

¹⁰ Emelâk Anitâhât poropetelipñanje yâkât sât lâum tâmbâlipnenje den ekyongonjetâ nângâñetâ gemu bet pilâm topñe âlâlâ mânçâeyekminawi. Mânçâeyekjetâ biwiyeñe ki orotok sâmu manminawi.

¹¹ Ya yengât nângâmunje ewe membe otmu Anitâ mepaemain. Otmu lok âlâ, kutñe Hiope,

yâhâmâ umatje topje topje kakjan yâhâmû bi-wiñje ki orotok sâmu manop yakât topje nañgai. Manmâ gamu umatje ya pesuk sâwanjimu Anitâñe lukulemu manman sânduhân manmâ gaop. Yakât otmâ yeje yâkje otbi yakât nângâm bi-wiyeje ki orotok sâmu mannomai.

12 Bukulipne, yuwu sâmune nângâjet. Yeje Anitâhât senjan wuân me wuân otne sâm, yan sâm kârikje tuhunomai ya yawuâhâk otnomai. Wonân me wonân gâitmâ sâm kârikje tuhuno-maihât dop ki tap. Yakât otmâ himbimân me hânân ki gâitmâ sâm kârikje tuhunomai. Anitâñe nângâmû bâlemapgât denyeje bulâyanâk sânomai.

Bukulipnenje orop biwinenjae kepeiakmâ konohâk otmu tosa pilânginom.

13 Otmu umatje âlâlâ kakyenjan yâhâmû bi-wiyeje bâlewuap yanâmâ Anitâ ultgujetâ bi-wiyeje mem sânduk tuhuwuap. Yâhâ manman sânduhân manjetâ biwiyeje heroje otbuap yanâmâ Anitâ mepaem heroje otbañginomai.

14 Yâhâ mesek teteyiñgiwuap yanâmâ Kiristohât komot yeñgât galemlipyene ekyongonjetâ ga nak âlâ, kutje oliwa, yakât toje mem piriyeñjetâ Anitâñe heñgemyongoâkgât orowâk yâkâlen biwiyeñjae kepeim ultgunomai.

15 Yâkâlen biwiyeñjae kepeim ultgujetâ tosayeje pilâyîngim heñgemyongowuap.

16 Yakât otmâ mesek teteyiñgimu manmaiñje bukulipyene ekyongonjetâ ganjetâ orotmeme bâleñje mângeañgim gai ya sâm tetem Anitâ ultgujetâ heñgemyongowuap. Lohimbi âlâ me âlâñe Anitâhâlen biwiyeñjae tiñâk kepeim tem

lâuwaŋgim manmainje yu me yakât ulitguŋjetâ nâŋgâyîŋgimap.

¹⁷ Yakât nâŋgâm emelâk Elianje olop yan hâum sâmune nâŋgâjet. Eliahât topne otmu nengât topnenje yamâ dop konohâk. Yawu gârâmâ Elianje emet pato kinâk sâm Anitâhâlen biwiŋanje kepeim ulitgumu dewutâ ya irik irihâk kum yâhâop. Yawu otmâ yâhâmu yambu kalimbu otmu emetsenje nombolân konok yakât biwiŋan gelâk âlâ ki giop.

¹⁸ Otmu gelâk giâk sâm yâhâpne ulitgumu nâŋgâwaŋgimu gelâk pato gemu sot yaŋe tetem sambe sambe olop.

¹⁹ Bukulipne, den âlâ yuwu sâmune nâŋgâjet. Kiristohât den yamâ bulâŋe. Yawu gârâmâ lohimbi âlâ me âlâŋe Kiristohât mâtâp pilâm mâtâp bâleŋjan ari otmâ tâpikgunomai. Otmâ tâpikgum manjetâ bukulipyenje den lohotjan ekyongom enŋatyeŋan gejetâ âlâkuâk Kiristohâlen biwiyenje kepeim yâkât mâtâp watnomai.

²⁰ Kiristohâlen biwiyenje âlâkuâk kepeinomai yan mâtâp bâleŋjan ari manmâ otmâ tâpikguwi yakât Anitâŋe tosa pilâyîŋgiwuap. Anitâŋe tosayenje pilâyîŋgim manman kârikjan katyekmu mannomai yakât topne bukulipyenje nâŋgâm heronje otnomai. Bâinj.

Nâ bukuyenje,
Yakowo

Yeshuât Den Pat Âlepñe
The New Testament in the Selepet Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Selepet long Niugini
copyright © 1986 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Selepet

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files
dated 31 Aug 2023

995083d2-705e-5a60-af47-1e36806cccbc